

МОВОЗНАВЧІ СТУДІЇ

УДК 811.161.2' 367

КОМПАРАТИВНІ ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ З ФЛОРИСТИЧНИМ КОМПОНЕНТОМ У ЗБІРЦІ МИХАЙЛА ПАЗЯКА «УКРАЇНСЬКІ ПРИСЛІВ'Я, ПРИКАЗКИ ТА ПОРІВНЯННЯ З ЛІТЕРАТУРНИХ ПАМ'ЯТОК»

Ачилова В. П.

Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, Сімферополь
E-mail: achilovavp@mail.ru

У статті висвітлено сутність і компонентний склад компаративних фразеологізмів, проаналізовано компаративними мінімальної структури з флористичним компонентом у збірці Михайла Пазяка «Українські прислів'я, приказки та порівняння з літературних пам'яток». Простежено, як окремі ознаки і властивості рослин, їхніх плодів і частин відображено в образній характеристиці рис і якостей людей та предметів. Часто повторювані, вони стають національними стереотипами. Встановлено, що з-поміж назв дерев і кущів частотними в компаративних фразеологічних одиницях мінімальної структури є такі флоризми, як *дуб, тополя, терен, калина*, з-поміж трав – *трава, кропива*. У групі частини і плоди рослин переважають назви *мак, рожжа, квітка, цибуля, буряк, горіх, реп'ях, пень, огірок, перець*, а з-поміж грибів – *гриб, рижок, печериця, сироїжка*. Розкрито образне та символічне значення назв типових представників рослинного світу як виразників національно-культурної специфіки компаративних фразеологічних одиниць української мови.

Ключові слова: компаративні фразеологічні одиниці, об'єкт порівняння, флоризм, образ, символ.

Наукові розвідки щодо фразеологізмів свідчать про високу частотність вживання в усному і в писемному мовленні *компаративних фразеологічних одиниць* (КФО) – таких стійких та відтворюваних сполук, фразеологічна специфіка яких ґрунтується на традиційному порівнянні. КФО виникають на основі образного усвідомлення дійсності й акумулюють у собі життєвий досвід поколінь, багатовікові спостереження за довкіллям, уявлення про властивості предметів (живих і неживих) та явищ.

КФО як особлива група фразеологічних зворотів відрізняються від індивідуально-авторських порівнянь тим, що вони «відтворювані з пам'яті як готові мовні одиниці, цілісні за значенням і стійкі за складом та структурою» [6, с. 90]. Синонімічними є терміни *стійкі порівняння, порівняльні фразеологізми, компаративні фразеологізми, компаративними, компаративні паремії* тощо). Багато уваги їм приділено в роботах зі стилістики, оскільки стійкі порівняння є одним із виразових засобів мови. Як окремі мовні одиниці такі фразеологізми розглядали В. Виноградов, О. Кунін, А. Назарян, І. Чернишова та ін. Дослідженню структурних, семантичних і стилістичних властивостей КФО присвячено низку наукових праць в українській (М. Алефіренко, А. Марахова, Г. Добролюбова, А. Найда, Н. Баранник, О. Шкуран, А. Романченко), російській (Л. Лебедева, В. Огольцев, М. Черемисіна,

Г. Садова), німецькій (З. Божеева, В. Куленко, В. Михайлов К. Мізін) англійській (Г. Ісіна, Р. Прохорова, А. Терентьев) тощо. Частина робіт виконана на основі контрастивного аналізу, матеріалом для якого слугують споріднені (В. Вальчук, І. Кузнєцова, І. Холманських) або неспоріднені (Л. Гогісванідзе, С. Муніца, О. Неведомська) мови.

Незважаючи на значну кількість різноаспектних робіт про КФО, проблема їхнього вивчення вичерпана недостатньою мірою. Актуальним є системний аналіз КФО української мови з погляду лінгвокультурології, їхня яскрава образність, символізм. Мета статті – характеристика КФО мінімальної структури (у складі двох повнозначних слів і порівняльного сполучника) з флористичним компонентом як об'єктом порівняння.

Як відомо, в основі порівняння лежить логічна формула порівняння: $A - C - mB$, де A – суб'єкт порівняння, C – основа (ознака) порівняння, B – об'єкт порівняння, m – модус (показник) порівняння [див., напр.: 1, с. 8]. КФО виділені в окрему групу фразеологізмів насамперед за зовнішніми, структурними ознаками. Дискусійним у компаративній фразеології є питання про компонентний склад КФО. Одні вчені (В. Огольцев, А. Долгова та ін.) вважають, що в порівнянні є два компоненти: основа порівняння та порівняльна частина – об'єкт порівняння, уведений порівняльним сполучником. Інші мовознавці (В. Жуков, А. Молотков та ін.) не вбачають потреби враховувати основу порівняння, оскільки вона вже закріплена в колективній свідомості мовців і реалізована в конкретному контексті як часткова ознака: як *сніг* [білий]. У роботі розглядаємо ПФО як двокомпонентні структури. А. Долгова називає ці компоненти *ліва (вихідна)* і *права (еталонна)* частини. Ліва частина КФО визначає їхню граматико-синтаксичну і семантико-тематичну приналежність, а в правій частині сконцентровано образ (картинність) КФО [3, с. 9]. Сталі порівняння включають образи реальної дійсності, і кожне таке порівняння вироблене в результаті багатовікового досвіду народу. Саме тому вони становлять запас таких образів, які відомі всім членам мовного колективу й звичні для них, їх передають за традицією від покоління до покоління, а деякі з них стають символами.

Про національне бачення світу можна судити з образності другого компонента КФО. Розглянемо компоненти, семантика яких пов'язана з рослинним світом. Для коментаря використано словник-довідник В. Жайворонка [4], а також тлумачний словник [2]. Після ілюстрацій у квадратних дужках зазначено сторінку з аналізованої збірки [5].

Серед групи **рослини** традиційно виділяють чотири підгрупи: *дерева і кущі; трави; частини і плоди рослин; гриби*. До підгрупи *дерева і кущі* входять такі назви: *береза, бузина, бузок (буз), верба, вишня, граб, дерево, дуб (дубець), калина, липа (липка), лоза, осичина, смерека, терен (терня), тополя (тополька), хміль, явір*. Найбільше КФО мінімальної структури виявлено з флоризмами *дуб, тополя, терен, калина*.

Уживання назв рослинного можна пояснити нерозривним зв'язком мови з етнокультурною українців, відбиттям у мовних одиницях навколишнього світу і ставленням до нього українського народу, яке ґрунтується на давніх релігійно-

міфічних поглядах. Багато з цих слів уже давно стали символами української культури. Скажімо, **дуб** споконвіку поважаний у народі як тверде й великого розміру дерево. Ці його ознаки стали основою для таких порівнянь: *Твердий, як дуб* [115]; *Високий, як дуб* [91]; *Великий, як дуб* [88]; *Кремеznий, наче дуб* [102]. Він також символізує міцне здоров'я, силу, могутність (*Здоров (-ий), як дуб* [100]; *Сильний, як дуб* [111]; *Міцний, як дуб* [102]), а молодий дуб асоціюють з молодістю: *Тонкий, як дубець* [45]. З дубом порівнюють і чоловіка, хлопця, яким притаманні символічні ознаки цього дерева: *Хлоп, як дуб* [220]; *Хлопець, як дуб* [43].

Береза (берізка) – лісове білокоре дерево: *Білий, як береза* [86]; виступає символом дівочої чистоти; символізує дівчину, жінку: *Гнучка, як берізка* [32].

Бузина – кущ чи дерево з чорними або червоними ягодами, а також ягоди цієї рослини; сік використовували як фарбу або як чорнило: *Посинів, як бузина* [111]; *Синій, як бузина* [111].

Бузок (буз) – чагарник з великими волотями дуже запашних квітів: *Синій, як бузок (буз)* [111].

Верба – життєздатна рослина, росте дуже швидко, тому кажуть: *Виросла, як верба* [197]; *Вигнав, як верба* [60]; *Вибував, як верба* [60].

Вишня – вишневий цвіт асоціюють з дівочою красою: *Цвіте, як вишня* [209].

Граб – дерево родини березових із гладенькою сірою корою: *Стрункий, як граб* [45].

Дерево – рослина з твердим стовбуром і гіллям, що утворює крону. *Лежати, як дерево* [118] – про неповоротку, незграбну або бездушну, тупу, нечулу людину.

Калина – символ здорової, повносилої жінки: *Гарна, як калина* [31]; *Пишна, як калина* [105]; *Цвіте, як калина* [209]; *Розцвіла, як калина* [209].

Липа – дерево, з якого для господарських потреб здирали кору, тому *Оббирати, як липку* [150] – грабувати, забираючи все дочиста, а також брати дуже велику плату; *Голий, як липа (липка)* [28] – дуже бідний.

Лоза (лозина) – народна назва кущових порід верби, також стебло (лозина) та стебла як матеріал. Традиційний символ дівочості; також незахищеності й сирітства: *Гнучка, як лоза* [32]; *Гірке, як лоза* [52]; *Гнеться, як лоза (лозина)* [72].

Осика (осичина), інша назва – тополя тремтяча. За біблійною легендою, цю особливість дерева пояснюють тим, що воно прийняло Іуду і на ньому він нібито повісився. Через це осіку вважають нечистою, проклятою, вона вічно дрижить і без вітру тріпоче: *Труситься, як осичина* [207].

Смерека – хвойне дерево з конусоподібною кроною; ялина карпатська: *Високий, як смерека* [91].

Терен = тернина = терня – колючий кущ або дерево, що дає темно-сині їстівні плоди з терпким кисло-солодким присмаком, а також колючки і плоди цієї рослини: *Синє, як терен* [111]; *Сухе, як терня* [112]; *Стоїть, як на терню* [204]; *Сидить, як на терню* [200]; крізь тернові кущі дуже важко проходити, тому рослина символізує непрохідність у просторі й часі: *Дорога, як терном* [96]. Про бідування кажуть: *Гаразд, як у терню* [213].

Тополя (тополька) – дерево з високим прямим стовбуром, об'єкт традиційних порівнянь: *Дівка, як тополя* [34]; *Пряма, як тополя* [109]. Улюбленою в народі, як

зазначає В. Жайворонок, є пірамідальна тополя, або українська тополя, яку завіз в Україну нібито Кирило Розумовський [4, с. 599]. Це дерево символізує струнку дівчину: *Струнка, як тополя* [45]; *Тонка, як тополя* [45]; *Гнучка, як тополя* [32]; *Виросла, як тополька* [197]. Рідше з тополею порівнюють хлопців: *Високий, як тополя* [91]; *Довгий, як тополя* [96]. Тополя може уособлювати й безталанну дівчину: *Одинока, як тополя* [40].

Хміль – витка рослина; здавна символ родючості, молодого буяння: *Плететься, як хміль* [154]; також символ залицання, зальотів, відваги й молодечтва: *В'ється, як хміль* [154].

Явір – дерево родини кленових; білий клен; символізує красу, стрункість, силу молодого хлопця, козака, парубка, коханого: *Хлопець, як явір* [43].

До підгрупи **трави** входять такі назви: *барвінок, бур'ян, коноплі, кропива, кукіль, льон, м'ята, паслін, пастернак, полин, рута, трава*. Найбільш поширеними є флоризми *трава, кропива*.

Барвінок – сланка трав'яниста рослина з вічнозеленим листям: *Зелена (-е, -ий), як барвінок* [100]; також символ залицання: *В'ється, як барвінок* [154].

Бур'ян – некультивована трав'яниста рослина: *Росте, як бур'ян* [198].

Кополі – висока трав'яниста технічна рослина; були добрим сховищем: *Вирвався, як з конопель* [153]. Тепер вислів переосмислено на означення чогось несподіваного, неочікуваного, необдуманого.

Кропива – трав'яниста рослина, стебло та листя якої вкриті жалкими волосками; об'єкт традиційного метафоричного переосмислення: *Жалке, як кропива* [80]; *Злий, як кропива* [80]; *Сердита, як кропива* [82].

Кукіль – бур'ян, росте серед хлібних злаків: *Діти, як кукіль* [61].

Льон – технічна рослина, зі стебел якої добувають волокно; символ дівочої краси; його асоціюють з волоссям: *Коси, як льон* [36].

М'ята – трав'яниста запашна рослина: *Пахучий, як м'ята* [99]; *Пахуче, як м'ята* [99].

Паслін – дикоросла трав'яниста або чагарникова рослина: *Густе, як паслін* [94]; деякі різновиди слугували ласощами для невибагливої сільської дітвори: *Сміється, наче в пасльоні* [214].

Пастернак – городня і дикоросла рослина, м'ясистий корінь якої використовують, зокрема, і як прянощі: *Зелене, як пастернак* [101].

Полін – трав'яниста або напівкущова рослина з міцним запахом і гірка на смак: *Гірка (-е), як полин* [52]; іронічно – *Добрій, як полин* [95].

Рута – вічнозелена напівкущова або трав'яниста рослина; традиційний символ привабливості й краси: *Зелена, як рута* [100].

Трава (муріг = моріг 'густа молода трава') є символом великої міри: *Багато, як трави* [85]. Традиційним об'єктом порівняння є її колір: *Зелена, як трава* [100]; *Позеленів, як трава* [100]; *Зелений, як муріг* [101], а також пісний смак: *Несолоне, як трава* [58].

До підгрупи **частини і плоди рослин** входять назви *билина, біб, буряк, відземок, гарбуз, гілля (гілляка), горіх (горіхи, горішок), горох (горошина), кавун, лико, листок, мак (маківка), малина, огірок (огірочок), пень, перець, півонія, полова, редька,*

реп'ях, ріпа, рожжа (ружжа), солома, суніця, хрін, цибуля (цибулька, цибулина), яблуко (яблучко), ягода (ягідка). Частотними є флоризми *мак, рожжа, квітка, цибуля, пень, буряк, горіх, огірок, перець.*

Билина – стебло трав'янистої рослини, що легко гнеться, падає: *Гнучка, як билина* [32]; *Впала, мов билина* [157]; символ бідності, самотності й сирітства: *Лишився, як на билині* [168].

Біб – городня рослина, що має в стручках поживні плоди, а також самі плоди цієї рослини; міра великої кількості: *Дітей, як бобу* [61].

Буряк – колір цього коренеплода є традиційним об'єктом для порівняння: *Ніс, як буряк* [140]; *Зачервонів, як буряк* [118]; *Почервонів, як буряк* [118]; *Червона (-ий), як буряк* [118].

Відземок – частина стовбура від кореня до гілок: *Хлопець, як відземок* [43].

Гарбуз – круглий плід великого розміру: *Круглий, як гарбуз* [103]; *Голова, як гарбуз* [32].

Гілля (гілляка) – боковий відросток від стовбура дерева або чагарника; *Сухий, як гілляка* [112] – про худу, сухорляву людину. *Як від гіллі відірвався* [155]; *Як з гіллі зірвався* [155] – про людину, що перестала бути в рідному або звичному оточенні.

Горіх (горішок) – міра великого розміру: *Зерно, як горіх* [16]; *Град, як горіхи* [22]; лущення горіхів потребує чималих зусиль, тому про сильну духом людину кажуть: *Хлопець, як горішок* [43]; *Здоровий, як горіх* [100]. Зберігають плоди сухими, звідси: *Сухий, як горіх* [113].

Горох (горошина) – кругле насіння городньої трав'янистої рослини; символ великої чи малої міри: *Град, як горох* [22]; *Маленький, як горошина* [104].

Кавун – великий круглий плід баштанної рослини: *Щоки, як кавуни* [46].

Лико – внутрішня частина кори переважно молодій липи; стрічки лика використовували як пасок для підперізування, з них плели також нехитре взуття – личаки, що були ознакою бідності, злиденності: *Дурний, як лико* [98]. *Дере, як лико* [164] – грабувати, забираючи все дочиста, а також брати дуже велику плату; експлуатувати.

Листок – зелене покриття рослини, що на зиму опадає; *Одинокий, як листок* [40] – про людину, яка живе, перебуває окремо від інших; яка не завела родини або живе без родини.

Мак – символ пишноти, розкоші: *Повна, як маківка* [105]. Червоний цвіт маку – символ молодості, краси: *Красний, як мак* [37]. Маковий цвіт – це символ розквіту фізичних і духовних сил: *Дівчина, як маківка* [35]; *Цвіте, як маківка* [209]. Колір макового цвіту може бути об'єктом порівняння в разі ніяковості, сорому, збудження (про обличчя, вуха і т. ін.): *Почервонів, як маківка* [118]. Макове зерно символізує все дрібне і незначне: *Дрібне (-ий), як мак* [96]. Недозрілий мак смачний (*Облизнувся, як після маківки* [56]), у значній кількості він дурманить голову, тому сон після його споживання міцний, непробудний: *Спить, як після маківки* [58]. Скрутне, безвихідне становище, невдачу в чому-небудь передають фразеологізмом *Сів маком* [201]. Семантику порівняння *Сивий, як мак* [110] допомагає зрозуміти його поширений варіант *Посивіє, як мак на вереті* [там же], де верета – 1) те саме, що рядно; 2) оберемок, купа чого-небудь, що вміщується в одному рядні.

Квітку асоціюють передусім з красою дівчини: *Дівчина, як квітка* [35]; *Хороша, як квітка* [45]; *Цвіте, як квітка* [96]; *Свіжа, мов квітка* [45], однак є асоціація і з красою хлопця: *Красивий, наче квітка* [37], а також хати: *Хата, як квітка* [18].

Малина – символізує дівочість, молодість; взагалі солодке, привабливе: *Дівчина, як малина* [35].

Огірок (огірочок) – плід городньої сланкої рослини; символізує молодість: *Молода, як огірочок* [62]; тугість тіла, його здоров'я і красу: *Хлопець, як огірок* [43]; *Повний (-е), як огірочок* [106]; об'єктом порівняння може слугувати й колір: *Зелений, як огірок* [101].

Пень – приземна частина, що залишилася від зрубаного дерева; символізує нерозум: *Дурний, як пень* [98]; *Тупий, як пень* [115]; *Голова, як пень* [32]. Про того, хто робить щось бездумно, нічого не розуміючи, або ж про бездіяльного кажуть: *Стоїть, як пень* [204]; *Ходить, як пень* [176]. Також назву вживають для підсилення якої-небудь ознаки, якогось стану; дуже: *Спить, як пень* [58]; *Старий, як пень* [63]; *Глухий, як пень* [92]; *Здоровий, як пень* [100]; іронічно – *Швидкий, як пень* [121].

Перець – пряні плоди, використовують їх як приправу тільки сухими, тому говорять: *Сухе, як перець* [112]; *Висох, як перець* [90]; *Сіно, як перець* [17]. На смак він гіркий, тому іронізують: *Добрий, як перець* [95].

Півонія – велика квітка декоративної рослини; символізує розквіт дівочої краси, а також молодість і зрілість, тому кажуть: *Червона, як півонія* [119].

Полова – лущини з обмолоченого зерна; символізує річ, що не має вартості: *Гроші, як полова* [94]; *Змарнів, як полова* [68].

Редька – їстівний коренеплід, гіркий на смак: *Гірке (-а), як редька* [52].

Реп'ях – бур'ян із чіпким суцвіттям і з колючками, а також чіпка головка, суцвіття цієї рослини; об'єкт традиційного порівняння, символізує причепливу, настирливу людину: *Взявся, як реп'ях* [151]; *Мов реп'яхом взявся* [151]; *Причепився, як реп'ях* [160].

Ріпа – їстівні солодкуваті на смак корені овочевої рослини, що мають переважно біле забарвлення: *Зуби, як ріпа* [36].

Рожжа, або мальва, – окраса присадибних квітників українського села. У фольклорі назва рослини виступає не лише на означення мальви, а й троянди і є традиційним образом дівочої краси: *Дівчина, як рожжа* [34]; *Гарна, наче рожжа* [12]; *Червона, як рожжа (ружжа)* [119]; *Розцвіла, як рожжа* [209]; *Красується, як рожжа* [178].

Солома – сухі світло-жовті стебла злакових рослин, що залишаються після обмолоту і які використовують, зокрема, для плетіння брилів та декоративних виробів. *Гнеться, як солома* [72] – підкоряється кому-, чому-небудь, чийсь волі; виражає покірність.

Суниця – порівняно недавній об'єкт для порівняння, не зафіксований у словнику-довіднику: *Молодиця, як суниця* [62]; *Червоний, як суниця* [119].

Хрін – потовщене кореневище, їдке і гірке на смак, яке вживають як гостру пряну приправу до їжі, тому говорять: *Гірке, як хрін* [52]; *Наїдку, як з хрону* [55]. Рослина надзвичайно життєздатна: *Здоровий, як хрін* [100].

Цибуля (цибулька, цибулина) – традиційний об'єкт порівняння: *Ніс, як цибуля* [40]; *Очі, як цибуля* [42]; *Кругленька, як цибулька* [102]; *Кругленький, як цибулина* [102].

Яблуко (яблучко) – плід яблуні переважно кулястої форми: *Круглий, наче яблуко (яблучко)* [103].

Ягода (ягідка) – порівняно недавній об'єкт для порівняння, не зафіксований у словнику-довіднику: *Дівка, як ягідка (ягода)* [34]; *Гарна, як ягідка* [31]; *Червона, як ягода* [119].

Підгрупа **гриби** малопродуктивна, сюди входять такі назви: *гриб, мухомор, опеньок, печериця (печеричка), рижок (= рижик), сирійська*.

Гриб символізує духовну інертність, нерухомість, домосідство: *Сидить, як гриб* [199]; *Сидить, як печериця* [200]; немічність: *Старий, як гриб* [63]; *Старий, як мухомор* [63]; а також тугість тіла, здоров'я і красу: *Кремезний, як рижок* [102]; *Гарна, як печеричка* [31]; *Свіжий, як сирійська* [45]; *Світить, як сирійська* [198].

Отже, у КФО мінімальної структури значно переважають назви частин і плодів рослин, продуктивними є також назви дерев і кущів. Вивчення стійких порівнянь має велике значення для виявлення національного світобачення українського народу.

Список літератури

1. Баранник Н. О. Сутність та структурні особливості компаративних фразеологізмів сучасної української мови / Н. О. Баранник // Наук. вісник Міжнародного гуманіст. ун-ту. Філологія. – 2014. – № 10. Т. 1. – С. 8–11.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови [з дод. і допов.] / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь : Перун, 2005. – 1728 с.
3. Долгова А. О. Грамматическая и лексико-семантическая структура устойчивых сравнений как класса фразеологических оборотов (на материале русского, английского и немецкого языков) : автореф. дис. канд. филол. наук : спец. 10.02.19 / А. О. Долгова. – Минск : Белорус. гос. ун-т., 2007. – 22 с.
4. Жайворонок В. В. Знаки української етнокультури. Словник-довідник / В. В. Жайворонок. – К. : Довіра, 2006. – 703 с.
5. Українські прислів'я, приказки та порівняння з літературних пам'яток / упоряд. М. М. Пазяк. – К. : Наук. думка, 2000. – 392 с.
6. Шанский Н. М. Фразеология современного русского языка / Н. М. Шанский. – М. : Высш. шк., 1969. – 225 с.

Ачилова В. П. Компаративные фразеологические единицы с флористическим компонентом в сборнике Михайла Пазяка «Украинские пословицы, поговорки и сравнения из литературных памятников» / В. П. Ачилова // Ученые записки Таврического национального университета имени В. И. Вернадского. Серия: Филология. Социальные коммуникации. – 2014. – Т. 27(66), № 4. Часть 2. – С. 100–107.

Статья посвящена сущности и компонентному составу компаративных фразеологизмов, проанализированы компаративемы минимальной структуры с флористическим компонентом в сборнике Михайла Пазяка «Украинские пословицы, поговорки и сравнения из литературных памятников». Прослежено, как отдельные признаки и свойства растений, их плодов и частей отражены в образной характеристике черт и качеств людей и предметов. Часто повторяющиеся, они становятся национальными стереотипами. Установлено, что среди названий деревьев и кустов частотными в компаративных фразеологических единицах минимального строения есть такие флоризмы, как *дуб, тополь, терн, калина*, среди трав – *трава, крапива*. В группе *части и плоды растений* преобладают названия *мак, мальва, цветок, лук, свекла, орех, репей, пень, огурец, перец*, а среди грибов – *гриб, рижик, шампиньон, сыроежка*. Раскрыто образное и символическое значение названий типичных

представителей растительного мира как выразителей национально-культурной специфики компаративных фразеологических единиц украинского языка.

Ключевые слова: компаративные фразеологические единицы, объект сравнения, флоризм, образ, символ.

Achylova V. P. The essence and component composition of comparative idioms with floral component in the collection by Mykhaylo Pazjak "Ukrainian proverbs, sayings and comparisons from literary monuments" / V. P. Achylova // Scientific Notes of Tavrida National V. I. Vernadsky University. Series: Philology. Social communications. – 2014. – V. 27(66), № 4. Part 2. – P. 100–107.

The article is devoted to the essence and component composition of comparative idioms, analyzed language units with minimum structure with floral component in the collection by Mykhaylo Pazjak "Ukrainian proverbs, sayings and comparisons of literary monuments". It explores how the individual features and properties of plants and their fruits and parts reflected in the imaginative characteristic of features and qualities of people and objects. They become national stereotypes, such as the often repeated. It was found that in the comparative idioms among the names of trees and bushes the most frequent are names such as oak, poplar, willow, blackthorn, guelder rose, among the grass – grass, nightshade, nettle, wormwood, periwinkle, mint. In the group of "the fruits and parts of plants" poppy, mallow, flower, onion, beetroot, walnut, burr, hops are dominated, and among the fungi – fungus, saffron, mushrooms, russula. It was revealed a figurative and symbolic meaning of names of typical representatives of the plant world as the exponent of national and cultural identity of comparative idioms of the Ukrainian language.

Keywords: comparative idioms, an object of comparison, image, symbol, plant word.